

PRESENTATÖR: Vi på Specialpedagogiska skolmyndigheten arbetar för att alla barn, elever och vuxenstuderande oavsett funktionsförmåga ska nå målen för sin utbildning. I podden förklarar, fördjupar och diskuterar vi specialpedagogik och ger goda råd till dig som arbetar i eller har barn som går i förskolan och skolan.

ERIKA: I dag är vi i studion för att prata om ett ämne som kommer upp i debatten om skolan, som handlar om samverkan mellan vårdnadshavare och skolan. Och inte sällan så handlar den här debatten om brist på samverkan och ibland till och med om konflikt, där både vårdnadshavare och skolpersonal upplever att det är svårt att få till ett bra samarbete kring elevens bästa. Alla blir ju förlorare av det här. Och svårast får man anta att det är för eleven när den här viktiga dialogen mellan vårdnadshavare och skolan inte fungerar. På Specialpedagogiska skolmyndigheten så ser vi att den här frågan är väldigt viktig, för att de grupper vi finns till för, barn, elever och vuxna med funktionsnedsättning, ska få en skolgång där deras förutsättning att lära sig och känna sig trygga blir så bra som möjligt. När hemmet och skolan har en öppen och förtroendefull dialog så blir kunskapen om barnets eller elevens utmaningar och styrkor större, och det lägger en bra grund för skolans arbete. Och jag som kommer att leda det här samtalet heter Erika Bergman och arbetar på Specialpedagogiska skolmyndigheten. Och med mig i dag har jag två personer som poddar själva om det här ämnet med fokus på adhd, men också emellanåt avsnitt som

2019-05-20

handlar just om den här viktiga frågan om samverkan mellan hem och skola. Så jag vill säga välkommen till Jill Nyqvist och Ulrika Gill. Och ni gör ju den här podden Funka med adhd, där du Jill delar med dig av dina erfarenheter av att vara vårdnadshavare till en son med adhd. Och du Ulrika, du kommer med dina erfarenheter som lärare. Då, varmt välkomna till den här podden.

JILL: Tack så mycket.

ULRIKA: Tack så mycket.

ERIKA: Och jag skulle vilja börja med att höra lite grann om hur ni med era olika erfarenheter som både vårdnadshavare och som lärare, hur kommer det sig att ni kom fram till att ni skulle göra den där podden och att ni skulle ha det här temat?

JILL: Vi har ju lärt känna varandra egentligen genom hundarna. Och gick en del promenader tillsammans och pratade om olika saker. Och när jag då fick barn som var hyperaktivt så började de här promenaderna bli mer så här pedagogiska promenader om hur jag skulle hantera min son [skratt] i vår hyperaktiva vardag och så. Så att där började ett resonemang som egentligen fortsatte i flera år oss emellan kring vardagsstrategier för att fixa det här.

ULRIKA: Ja, precis.

JILL: Och du har tipsat mig väldigt mycket utifrån *din* kunskap, Ulrika. Och sen, många år senare så väcktes den här idén om att ”men vi kanske ska göra en podd?”

ULRIKA: Ja [skratt]. Då hade du också skrivit en bok, Jill.

2019-05-20

JILL: Ja, just det.

ULRIKA: Ja.

JILL: Jag skrev en bok om hur man får vardagen att funka med barn med adhd. Och jag hade sammanfattat mina pedagogiska strategier i den som förälder och samarbetet med förskolan och skolan, eller förskolan var det då. Och utifrån det så tänkte vi att vi skulle skapa en podd. Och först var den podden utifrån boken. Men så fortsatte vi att spela in fler avsnitt och då kom vi också naturligt in på det här med samarbetet mellan förskolan och så småningom då, för min del, skolan och hemmet. Där jag har erfarenhet av väldigt gott samarbete, där jag tycker att jag har fått mycket stöd och hjälp. Och jag vet att det inte alltid är så. Och du har erfarenhet som lärare.

ULRIKA: Ja, exakt. Och där har jag mött många föräldrar och många familjer, och ibland har det fungerat alldeles ypperligt och ibland har det inte gjort det, och det beror på olika anledningar. Och så möter vi också nu ... Vi kommunicerar ju med många av våra lyssnare både ... ja, via sociala medier och så, och det här är en fråga som många tar upp. Många känner sig att man blir inte lyssnad till och man vill liksom ...

JILL: Ja, det kommer från båda håll. För jag håller föredrag om hur man får vardagen att funka med barn med adhd och då gör jag det både för föräldrar och för pedagoger. Och jag märker på båda grupperna att det finns en frustration i det här, för att föräldrarna tycker att de inte får till det och pedagogerna tycker också att de inte får till det. Och jag

2019-05-20

föreställer mig att vi alla, i vilken roll vi än har, egentligen *vill* få till ett bra samarbete, men att vi kör fast av olika anledningar. Så att det har vi ägnat något avsnitt i podden åt och jag har något avsnitt med i min nya bok också kring det där, för att det är verkligen ett ämne som berör många.

ULRIKA: Mm. Och vi fokuserar på lösningar då. Hur kan man få det att fungera bättre? Och försöker hitta såna vinnande bitar.

JILL: Mm.

ERIKA: Ni säger att ni försöker att fokusera på hur skulle man kunna göra då och ge de här goda exemplen. Men vad skulle ni säga då är en god relation mellan hem och skola kring en elev som har behov av anpassningar och stöd, kanske för att den har funktionsnedsättning? Vad är det ni ser är framgångsrikt och bra?

ULRIKA: Ja, man kan titta från olika håll, men om man har ... man ska känna att man har tillit till varandra. Och sen kanske det inte är alldeles enkelt att komma till den tilliten och det kan vi prata lite mer om sen. Men att man har en ... Att man känner att ”jag har en bra kommunikation med min lärare eller med min skola”. Så att man känner att man litar på varandra och att man på något vis ... att det här övergripande ”vi ser till elevens bästa” och ”vi ser till barnets bästa”, båda två. Det är väl det övergripande, så.

ERIKA: Båda parter eller vad man nu ska kalla det för?

ULRIKA: Ja, båda parter.

JILL: Och det betyder inte att man kanske alltid är överens. Men jag tänker att om jag som förälder känner en tillit till att

2019-05-20

skolan vill mitt barn det bästa och föreslår den här lösningen, då är jag beredd att köpa den eller då provar vi den. Så för jag tänker att de har den kompetensen att bedöma det, att den tilliten finns.

ULRIKA: Mm.

ERIKA: Men den tilliten, tänker jag, hur kan man skapa den då, tänker ni? Är det en fråga om vad jag bestämmer mig för att ha för inställning? Eller är det någonting man faktiskt rent konkret kan göra för att skapa förutsättningar för tillit?

ULRIKA: Både och, tror jag. Dels så behöver man nog bestämma sig som pedagog, att hur ska jag bemöta mina familjer som jag har elever i, så att säga? Och många familjer är också vana kanske, om eleverna är äldre, att ha en rätt så jobbig historia med sig och kanske kopplar ihop då till exempel möten i skolan, telefonsamtal från skolan, allting sånt blir väldigt negativt. Man har hört det så många gånger så att man hajar till så fort man ser kanske skolans telefonnummer i mobilen eller så. Att man bestämmer sig för att ”jag tänker lämna positiv feedback minst två gånger i veckan”. Alltså såna konkreta saker för att på något vis skapa lite mer tillit och förtroende och så, att man gör det över tid. Sen kan det också vara viktigt när man har möten att man har möten även om det inte har hänt saker. Att man bestämmer helt enkelt att den här eleven kommer vi förstå att det kommer bli så att vi kommer behöva träffas många gånger och planera saker, åtgärder eller så där, och att man planerar in de mötena kontinuerligt. Inte så här att det hinner hända en massa saker innan vi har möte, att man samlar på hög och så ska man ta upp alla de där sakerna, utan man stämmer av.

Och att man känner att man kan kommunicera korta meddelanden i vardagen.

ERIKA: Just det, så det är som en slags dialog som pågår egentligen?

ULRIKA: Ja, för att skapa den här ... känna att ... Ja, men föräldrarna ska känna att "jag kan vända mig till läraren" och läraren ska känna så "jag kan vända mig till föräldrarna". Det ska inte kännas att man bygger ... att det blir för jobbigt, att det blir som en barriär, utan att man ska kunna göra det lättvindigt. Och sen tänker jag också att när man har möten, att man har rätt så tydliga möten. Jag älskar att visualisera mötet, att man har mötet kanske i en lokal där det finns en whiteboard. För det kan också vara så att föräldern har en massa erfarenhet av att sitta på möten som inte har fungerat. Man förstår kanske inte allting och man vet inte "vad blev det bestämt nu då? Blev det bestämt någonting över huvud taget? Vi kom ju ingenstans här." Där man på något vis då kan ha en tydlig gång för att "så här gör vi när vi har möte". Då blir alla trygga i den situationen och det skapar också tillit. Man känner sig bekväm när man kommer dit för man vet att "så här brukar det vara när jag har möte med skolan. Vi tar upp de här sakerna. Man skriver upp, i dag ska vi prata om det här. I dag har vi bestämt det här. Vem ansvarar för att det blir gjort?" För då kan man också följa upp nästa möte med "vad har hänt?" Man kan säga till [?? 0:08:45] "ta en bild här på whiteboarden", så har man det med sig.

ERIKA: Just det.

JILL: Och jag tänker som förälder, det som har gjort att jag har tillit till skolan i de där situationerna, det har mycket varit att jag känner så här, de tycker om mitt barn. De försöker aktivt bygga på hans styrkor i stället för att döma honom efter hans ganska uppenbara svårigheter eftersom han har adhd. Och det gör ju att jag går till skolan och är med på de här mötena, och jag har varit på väldigt många över åren [skratt], med ganska lätta steg. För jag har ingen farhåga i att de kommer att lägga skuld på mitt barn eller att de lägger skuld på mig som förälder för att jag kanske borde typ uppfostra mitt barn lite bättre kanske, eller någonting sånt, utan att jag känner att de vill mitt barn väl. Alla åtgärder som vi bestämmer fungerar inte alltid, men så är ju livet. Alla åtgärder jag gör hemma funkar inte heller, jag provar också saker som inte får det resultat som man har önskat. Och så är det ju i skolan också naturligtvis. Men just det där att jag känner att de vill det bästa för mitt barn och att de faktiskt tycker om mitt barn, det har jag känt under många års tid, både från förskolan och nu i skolan. Och det gör all skillnad i världen i tilliten. Och det som de har gjort då, det är att de aktivt säger snälla saker om min son [skratt]. Faktiskt är det så himla enkelt, att de lyfter upp någonting som de säger ”vet du, han gjorde den här grejen, det var ju fantastiskt bra” eller ”vet du vad som hände här? Han sa det här. Det var så roligt för att ...” Och sen så här små anekdoter ur deras vardag med mitt barn som är positiva. Och det gör att jag känner att de letar inte bara fel på mitt barn, utan de faktiskt ser också det positiva med honom, som *jag* ser och som jag så gärna vill att andra ska se också. Och det ger att jag får tillit till dem, för att det blir nyanserat. Skulle jag sitta där och känna att de bara pepprar

2019-05-20

mig om hur dåligt allting är och vad han inte gör och vad han inte klarar av och hur han betar sig dåligt och så där, det är klart att då går jag in i det mötet med en helt annan inställning.

ULRIKA: Mm. Och det är kanske också viktigt som pedagog att man på något vis förutsätter att ”ja, men familjen vet hur svårt det är”.

JILL: Ja.

ULRIKA: För ibland kan det vara kanske att man känner att ”oj, oj, oj, nu måste jag samla på mig här vad som har hänt. Det här har hänt och det här har gått sönder och han eller hon slog den här på rasten”. Så att man har en hel drös med händelser eller så, som man vill ta upp i mötet, som att man behöver sen att man ska övertyga. Och då kan det nog också bli att man krockar. Så att om man försöker tänka ”ja, men de vet”.

ERIKA: Ja, att de kämpar.

ULRIKA: De kämpar. Exakt.

ERIKA: Just det.

ULRIKA: Vi kämpar tillsammans här faktiskt.

ERIKA: Just det. Har du något sånt där exempel, tänker jag, från din egen lärargärning där du ser att här betydde det jättemycket att jag kom med det här bemötandet eller att jag ställde frågorna på det här sättet, eller?

2019-05-20

ULRIKA: Mm. Det är ju många olika händelser så klart. Men det kan ju vara så ... Jag har haft också föräldrar som jag inte har fått till skolan på möte för att de har tyckt att det har varit så hemskt. Och när jag har lyckats med det ... Jag har speciellt ett sånt minne faktiskt, en mamma som inte ville komma. Och när jag fick dit henne ... Jag berättade innan vad vi skulle prata om och hur lång tid det skulle ta och jag mötte upp henne och så där. Och när första mötet var över så sa hon ”det var inte så farligt”. ”Nej, det var inte så farligt.” Och det blev som någon slags brytpunkt. Sen kunde vi prata ofta och kort i telefon efter. Innan hade det varit att hon hade ringt upp mig och hört en massa saker som hade hänt och jag kände bara att jag hamnade i försvarsställning. Men nu hittade vi någonting gemensamt och vi kunde prata vidare och jobba utifrån det.

ERIKA: Och då funkade det sen fortsättningsvis?

JILL: Då funkade det mycket bättre, ja.

ERIKA: Just det. Vad spelade det för roll för eleven, tänker du? Gjorde det någon skillnad?

JILL: Absolut, för att då kände också eleven att ”nu jobbar mamma och skolan tillsammans”. Tidigare så sprang eleven hem till mamma och berättade en massa saker, mamma ringde till skolan och skällde, och så var det inte bra [skratt]. Så att det var jätteviktigt att vi hittade det mötet och kunde enas. Och jag kunde också lugna henne ofta, för det var kanske inte ofta så mycket som hade hänt som hon fick höra.

2019-05-20

ERIKA: Nej, just det. Men, Jill, du som vårdnadshavare, har du något sånt där exempel där du känner att här blev det extra bra, här gjorde de på ett sätt som gjorde att vi kom vidare, när du har varit med både i förskola och skola?

JILL: Ja, men jag tänker att de har haft tålamod med mig. För att jag har ifrågasatt saker som de har kommit med påstående så här, och så har jag kanske inte riktigt förstått vad de menade och så har jag ifrågasatt det. Och de har haft tålamod att förklara lite mer utan att bli upprörda eller ta det personligt eller så där. Jag minns särskilt en gång när Alexander var liten och det var ett möte med specialpedagogen och så säger hon att ”vi måste stärka hans självständighet”. Och jag säger ”men han är självständig”. Hon bara ”nej”. Och jag bara ”jo, det är han”. Hon bara ”nej”. Och så kände jag så här: ”Oj, vad pinsamt det här blev. Vad menar *du* med självständighet?” För det jag menade med självständighet, det är att han kunde vara jättelångt ifrån mig i lekparken. Det var självständighet för mig.

ULRIKA: Som en hund.

[skratt]

JILL: Ja, rent fysiskt så där, ja. Medan det hon menade med självständighet, det var ju att han kunde gå från lekrummet till hallen och sätta på sig skorna själv utan att man behövde följa med honom, där han självständigt kunde lösa den uppgiften. Och då när hon sa det så sa jag ”nej, men det klarar han inte”.

ULRIKA: Hon bara ”nej” [skratt].

2019-05-20

JILL: Hon bara "eh, nej". Och hon hade ju kunnat blivit väldigt trött på mig då när jag går in och ifrågasätter att så här "det där känner jag inte igen" eller "vad handlar det där om?" och du vet så där. Särskilt i början när det här var så otroligt nytt för mig, jag var verkligen ute på hal is och djupt vatten, så hade hon tålmodet att förklara och på ett vänligt sätt. Och det tror jag gjorde skillnad. Och också att hon började alla mötena då i början där att fråga "hur är det hemma hos er nu?" Och då kunde jag berätta så här "det är så här", och så berättade jag kanske någon situation vi hade varit med om och så berättade jag hur vi hade löst det. Och då gav hon mig feedback på det och sa "vilken bra lösning, för jag vet när du gjorde så här då hände det här". Och så satte hon in mitt agerande i ett större sammanhang, vilket ju blev som utbildning för mig. För jag visste ju inte. Jag gjorde ju så som det kändes som att det här kanske skulle kunna funka eventuellt så där. Men hennes feedback till mig gjorde att jag kände mig som en mycket mer kompetent förälder. Och då blev de här mötena ett sätt för mig också att få stöd i min vardag hemma också. Så att hon hade tålmodet där, ställde frågorna och visade intresse för vår vardag, det har gjort skillnad i min känsla för hur jag går in i mötet.

ERIKA: Känner du att du också här haft betydelse för din son, att ni har haft det här bra sättet att funka tillsammans både med förskola och skola?

JILL: Ja, han har framför allt sluppit väldigt många potentiellt frustrerade situationer vid matbordet. Du kan ju förstå hur mycket vi föräldrar kan prata om skolan i negativa termer om vi är så här upprörda och frustrerade och rädda för att

2019-05-20

det inte ska gå bra. Och så hör våra barn det. Om barnen då får sitta där och lyssna på föräldrar som är oroliga eller frustrerade eller arga på skolan, då tar ju de med sig det i skolrelationen också. Så jag tänker att han har nog känt att vi har varit på samma spår, att jag, har han sagt någonting sånt här ”ja, vet du vad som hände i dag?” och så berättar han någonting, då har jag tolkat det välvilligt och sagt ”ja, men vet du, det kanske fanns en anledning till att hon sa så där”. Han var jätteupprörd här bara för några veckor sen för att det var en lek de ville leka på rasten som de inte fick göra. Och han tyckte det där var jätteroligt, man skulle begrava varandra helt i snön, och då menar jag ansiktet också. Och det blev ju farligt, de kunde inte andas där under, så då stoppades den leken. Och han var jättearg. Äntligen hade han något roligt att göra på rasten och inte ens det fick han göra. Och då går jag in och nyanserar det, så här att ”ja, men det handlar om er säkerhet. Andas, det är bra grejer, det vill vi ju göra.” [skratt] Och så där. Så jag tänker att när jag har en positiv attityd till skolan, det är klart att det som kommer ut från mig och hur jag ser ut när jag förmedlar det, det blir helt annorlunda jämfört med om jag är desillusionerad själv som förälder.

ULRIKA:

Du har haft turen, Jill, att ni har fungerat ... alltså personkemin har stämt med personalen och pedagogerna på skolan och så. Det kan ju vara så att det inte gör det. Och då tänker jag att där kanske man får släppa lite på prestigen. Känner man att ”vi har verkligen kört fast här” kanske man ska byta. Kanske någon annan som ska gå in och ta vissa möten och diskussioner och så.

2019-05-20

- JILL: Om man som lärare, tänker du, kände att man kört fast?
- ULRIKA: Om man som lärare, precis.
- JILL: Ja.
- ULRIKA: Det kan vara en idé.
- ERIKA: Just det, att försöka ändra på någon komponent så där.
- R2: Ja. Och då tänker jag att då kanske skolan har ett större ansvar där att kunna ändra, för man kan ju inte direkt ”nu tar vi en annan förälder här som vi har möte med”, utan ...
- [skratt]
- ERIKA: Nej.
- JILL: Blir så här, ”har du någon mer förälder du kan skicka i stället?”
- ULRIKA: Ja [skratt]. Eller någon morbror eller så. Nej, men det är viktigt att man inte ...
- ERIKA: Att skolan försöker.
- ULRIKA: Ja, att man inte s... ja.
- ERIKA: Fortsätter försöka, ja.
- ULRIKA: Att man tittar på sin organisation också, för att många lärare kanske känner att ”jag vill göra mer, jag vill träffa föräldrarna till mina elever mer, jag vill ha mer uppföljning” och så. Men man behöver kanske se ibland på hur ser vår organisation kring det här ut?

2019-05-20

- ERIKA: Mm, precis. För det där är en intressant fråga. För jag tänker, vi ser ju det att det är många lärare som larmar om att det är väldigt pressat och det är svårt att skapa utrymme för det här som skulle kunna göra att det blir lättare att ge stöd för elever som kan behöva det eller att hinna återkoppla och så vidare. Men hur tänker du där, vad ...?
- ULRIKA: Ja, men där jag arbetar nu, nu jobbar jag med äldre barn, eller ungdomar är det faktiskt, det är inga barn så. Där har vi ett mentorskap, och då tar mentorerna större delen av det här. Och det kanske inte är så himla tokigt. Då blir de de som har ansvaret för kontakten med hemmet. Och de sitter också på något vis med en översikt som jag som enskild pedagog kanske inte gör. Men när barnen är yngre, då är det kanske mer naturligt att man har sin klass som man har en annan kontakt för att man möter barnen hela tiden. Men ju äldre barnen blir och möter fler pedagoger, då tycker jag det här med mentorskap är en bra grej att titta på.
- ERIKA: Och det är ett sätt också då i såna fall att göra så att det finns tid för undervisning.
- ULRIKA: Exakt.
- ERIKA: Men det finns också tid för att ge eleverna ...
- ULRIKA: Ja, för mentorerna undervisar inte.
- ERIKA: Nej, just det.
- ULRIKA: Nej, de har ett annat ansvar.
- ERIKA: Mm, just det. För jag tänker också, just som ni beskriver då, som vi också ser på vår myndighet, just att det här, alltså

2019-05-20

samverkan med hemmet blir jätte viktigt. Och framför allt då när det är elever där man verkligen behöver samla ihop kunskapen om vad har den här eleven för utmaningar, men vad finns det också för styrkor att bygga på och så vidare? Och då är det förstås viktigt att det finns tid och möjlighet att mötas kring det här, för att det ska bli så bra som möjligt för individen.

ULRIKA: Ja, och att det blir så effektivt också, att man tittar på vilka ska vara med på mötena? Behöver alla vara med alla gånger eller kan mentorn ta vissa delar själv? Att man går via EHT kanske, men sen så jobbar mentorn vidare och kopplar tillbaka till EHT och så. Så att det tycker jag är viktigt att se över.

ERIKA: Du sa EHT. Vad betyder det?

ULRIKA: Ja, elevhälsoteamet.

ERIKA: Just det, tack. Jag tänker, Jill, du då som vårdnadshavare. För nu har vi pratat ganska mycket om hur man som pedagog skulle kunna tänka. Och man kan använda mentorskap och det finns lite olika sätt att jobba för att verkligen få det att fungera så bra som möjligt. Har du några råd till vårdnadshavare som också kämpar för att få en bra dialog?

JILL: Jag tänker att vi som föräldrar ska inte underskatta vår roll i samtalet. För det här är ju ett möte som blir ett samtal. Och med den energin vi kommer in till det här mötet med, den kommer ju smitta av sig på stämningen i rummet. För att vi människor, vi är som vandrande klimatanläggningar så här, vi påverkar varandra i vad vi har för energi med oss. Och

kommer jag som förälder och bär på alla de här tidigare dåliga samtalen, då är det förmodligen det som kommer prägla min kommunikation också, mitt bemötande gentemot pedagogerna eller lärarna, specialpedagog, rektor, vad det nu är för någonting. Så kan man göra någon form av [skratt] mental omstart där, om man förmår det som förälder, och tänka så här ”okej, det har inte funkat särskilt bra hittills, men det här mötet kommer jag att försöka hitta lösningar. Jag kommer att ställa frågor som gör att jag försöker få ur dem lösningar om det är så att jag kör fast där.” Jag kanske också kan ta ett initiativ och säga ”du, de senaste mötena har inte känts riktigt bra. Jag vet inte om jag inte har beskrivit situationen som förälder bra eller hur det är, men jag upplever att vi har kört lite grann fast.” Och ta ett initiativ då att öppna upp kring det, alltså själva samarbetsformen. Det kan man ju faktiskt göra som förälder. Det kan man göra som pedagog också, att ta det initiativet. Men jag tänker att jag tycker att jag hör på många föräldrar att de är väldigt uppgivna. Och är det så att skolan har väldigt mycket organisatoriska problem som gör att det är svårigheter, det är svårt för oss föräldrar att rå på det. Utan det vi kan påverka, det är lite grann stämningen i rummet, samarbetsklimatet, och försöka bidra till det positivt. Och tycker man att den pedagogen bara lyfter fram situationer som inte fungerar kring ens barn, då kan man faktiskt med vänlig röst fråga ”vad är det som fungerar bra, då? Vilka situationer ser ni som där det funkar?” För att om vi förstår de situationerna, då kanske kan vi överföra några komponenter från den situationen in i andra situationer. Att jag som förälder tar på mig den rollen i så fall, och försöker

2019-05-20

luska lite grann i de positiva grejerna också genom att ställa frågor.

ERIKA: Just det. Att faktiskt be om det som är positivt, att be om att få den informationen också.

JILL: Ja, om man inte får det naturligt i mötet så kan vi faktiskt göra det.

ERIKA: Mm, just det.

ULRIKA: För då är man med och påverkar, då gör man ju någonting. Alltså, känner man att "de gör ingenting", ja men då kan *jag* göra någonting. Då kan jag försöka jobba mig vidare på det här sättet och hjälpa dem då om de inte klarar av det.

JILL: Och är det så att man känner att "jag har provat allt jag förmår och jag har kommit till vägs ände", då kanske man ska överväga om man faktiskt ska byta skola för sitt barn då. Det är kanske dit man kommer, att man behöver göra det för att man har kämpat på länge och så där. Om man nu bor på orter där man har många val. I den lilla orten jag bor så har vi inte jättemånga val [skratt], men det finns något, så där. Men det kanske är ett steg som man faktiskt måste ta då eller överväga.

ERIKA: Just det. Jag tänkte, när du beskrev också inledningsvis varför det har funkat så bra och vad det har betytt för dig, så pratade du just om den här känslan av att du upplevde att pedagogerna verkligen tyckte om ditt barn. Varför är det så viktigt?

JILL: Därför att om jag känner att de har goda intentioner med det de säger, då känner jag mig tryggare för att de väljer goda

2019-05-20

lösningar för mitt barn. Och jag känner mig också tryggare med att de förmedlar positiva saker till honom när jag inte är med, att de inte ... Jag får ju en känsla och en bild av att de faktiskt ger honom positiv feedback i vardagen. Men om jag bara får den här negativa bilden när de berättar för mig alla fel han gör, då kommer det också få mig att tro att det är det han får höra i skolan. ”Jaha, varför gjorde du inte så här? Kan du aldrig sitta still i bänken? Du vet att man ska räcka upp handen. Hur många gånger ska jag behöva säga till dig att du ska räcka upp handen? Nu pratar du rakt ut igen.” Och så hela tiden håller på att kommentera de negativa sakerna. Det är helt olika känsla för vad jag tror att mitt barn möter i vardagen som det här genererar.

ERIKA: Just det. Och då läggs en annan grund också för den här förtroendefulla dialogen?

JILL: Absolut, för har jag tillit till dem, då kommer jag tolka det de säger på ett mer positivt sätt. För ibland uttrycker man ju saker och så kommer det ut på ett sätt så jag kanske tror att ”men herregud, vad menar de nu? Det låter jättekonstigt.” Och har jag tillit till dem, då kommer jag antingen tänka att ”det där var nog inte så illa som det lät” eller också ställer jag en fråga ”hur menar du då? Jag fattar inte riktigt. I vilken situation skulle det kunna vara aktuellt?” Och så ställer jag den frågan för jag har tillit till att jag kommer få ett nyanserat och bra svar. Så att jag tänker att vi är ju människor som möts, alltså vi är människor. Och om jag dessutom som förälder kan lägga lite av min energi på att tänka mig in i deras situation och vad de upplever. Jag vet till exempel att när min son började i ettan, det var ingen lätt

2019-05-20

match för dem att hantera honom, för han var väldigt, väldigt hyperaktiv. Och jag vet att det måste ha hänt hundra och en saker varje dag som var svåra att lösa eller som var besvärligt för dem för att han agerade som han gjorde. Och jag fick aldrig höra de hundra sakerna, så, utan de valde vad de förmedlade till mig och tog upp det som kändes som lite extraordinärt. I övrigt så pratade de om svårigheterna på ett mer neutralt sätt, alltså som inte skuldbelade någon av oss. Och det gör jättestor skillnad, för då ... Jag vet ju också att han har svårigheter, det har jag ju fattat. Det tog lite tid, men jag förstod det till slut. Och då känns det bra för mig att de lyfter det i syfte att hitta lösningar, inte i syfte att lägga skuld på mig som förälder som gör ett dåligt jobb och inte styr upp min unge. Jag sa det någon gång till assistenten som han hade där då, ”hur är din arbetsmiljö egentligen?” Hon bara, ”va?”

[skratt]

JILL: För jag kände så här, jag jobbar ju som chef, jag jobbar ju med arbetsmiljöfrågor. Jag bara såg framför mig så här, ”gud vad hon får hantera varje dag. Det här är ingen lek, jag skulle bli galen.” Men hon hade ett mer nyfiket utforskat förhållningssätt till honom. ”Ja, men jag testar det här. Jag tog med den här hemifrån. Han får pilla på det här i bänken.” Och när man hör dem beskriva all tankemöda som hon har lagt ner på att försöka få Alexander att klara av situationen i skolan, då känner man sig bara helt varm i mammahjärtat och så känner man att ”det är okej att det inte funkade, men du försökte verkligen och det finns en god intention och en del av det här funkade bra”. Så den

2019-05-20

upplevelsen gör jättestor skillnad för hur samarbetet fungerar.

ERIKA: Mm, just det.

JILL: Kan man bestämma sig ...

ULRIKA: Jag vill plocka upp en sak som du nämnde, Jill. Och det tänker jag på, det här att du sa att man var lösningsfokuserad när man presenterade problemet. För där tror jag vi har mycket att vinna, att man i stället för att bara presentera vad som är tokigt så säger man ”vi ser det här och då tänker vi i skolan att vi kanske kan göra så här”. Att man har någon sorts färdig tanke eller idé om hur man skulle kunna förbättra det för barnet i de situationerna där man märker att det inte fungerar. För det blir inte alls samma sak, det blir inte alls samma känsla, om man bara får kastat på sig att det är tokigt. Det tror jag är jätteviktigt att man gör. Och att man har, när man bestämmer vilka åtgärder man ska göra, att man har tänkt igenom det, så att man inte far i väg och hastigt och lustigt bestämmer någonting på något möte som man inte kan genomföra. För då blir det också det där att man brister i förtroende till slut. ”Ni sa ju att ni skulle göra de här sakerna, det har inte hänt någonting.” Utan när man kommer med förslag så ska man veta att det här kan vi göra och att man tar med dem. Och ju äldre eleven blir, tänker jag, då måste vi också ta med eleverna. Och vara detektiv med dem och se var är de i det här? Vad tror de skulle vara bra?

ERIKA: Mm, just det. Hur gör du? För jag tänker, nu har ju du lite äldre elever.

2019-05-20

- ULRIKA: Ja.
- ERIKA: Jobbar du på det sättet nu, eller?
- ULRIKA: Nu jobbar ju inte jag så mycket eftersom jag har mentorer som jobbar de bitarna. Så att jag jobbar mer i klassrummet med mina små strategier som jag har där. Så att de här erfarenheterna jag pratar om nu är mycket från mitt tidigare arbete när jag jobbade mycket med såna saker.
- JILL: Just det. Det du pratar om då, det är just det där att verkligen lägga sig vinn om att man får till ett bra samtal, bra möten, så.
- ULRIKA: Mm.
- ERIKA: Men hur kan man förbereda det här på ett bra sätt då, tänker jag, inför? Hur har du gjort?
- ULRIKA: Exakt. Dels så tycker jag att man ska prata ihop sig. De som ska på mötet ska ha haft en stund för sig själva innan. Man ska inte komma inhastade, stressade från någonting annat och bara ”oj, oj, vad ska vi prata om nu?” Utan man ska faktiskt veta ”idag ska vi prata om det här” och vi har pratat ihop oss så att vi vet på vilket sätt vi ska förmedla det. Vi har pratat ihop oss om vad vi ska presentera för förslag på åtgärder. Och man ska vara seriös i det man ska ta upp och tydliggöra. Och det är därför jag vill ha whiteboard [skratt], därför att det ska vara väldigt tydligt så att föräldrarna känner när de går därifrån ”ja, men gud, de har tänkt. Det här känns bra. Det händer någonting här.” Och att man följer upp.

2019-05-20

- ERIKA: Just det. Så att man ändå ... man är sampratad som skola när man går till det där mötet.
- ULRIKA: Ja.
- ERIKA: Så att man vet att vi har samma bild och ...
- ULRIKA: För annars kan det bli att man börjar under mötet prata med varandra "nej, men är det verkligen så?" "Nej, men det tycker inte jag." "Ja, men vi kanske kan göra så här?" Och då faller det.
- ERIKA: Just det. Nu har vi pratat ganska mycket om just det, och vilket också var meningen, just att prata om det som ... alltså hur kan man få det att fungera och det som fungerar bra också, som vi ser är framgångsrikt. Men om vi nu tänker oss att det är någon som lyssnar som ... där man verkligen känner, kanske både som lärare eller som vårdnadshavare, att "jag är vid vägs ände, jag kommer inte framåt". Vi har berört det på lite olika sätt, men om ni skulle ge några konkreta råd till dem då för att skapa nya, bättre förutsättningar för att få till ett bra samtal för sitt barns eller den här elevens skull, vad skulle ni ge för konkreta råd då?
- JILL: Om jag får önska som förälder, skyndar mig före Ulrika.
- ULRIKA: [skratt]
- JILL: Då skulle jag önska att man började med att prata om det som faktiskt fungerar för ens barn. För jag tror att om samtalet ... som det första man gör i mötet förutom att gå igenom vad det är man ska prata om, pratar om det som fungerar, då tror jag att man har satt ... då kan man få en liten omstart i mötet, att man sätter en ny tonalitet i mötet.

2019-05-20

- ERIKA: Just det. Och det är den, den viktiga regeln, tänker du?
- JILL: Ja, jag tänker att det är någonting man kan börja med i morgon, att man tänker ... Precis som du säger, Ulrika, att man ska prata sig samman, så kan man faktiskt också ta upp det, ”men vad är det som fungerar bra kring den här eleven?” Och så kanske man får några olika röster från olika lärare. Och tänk att inleda med det.
- ULRIKA: ”Jag har pratat med de här och de säger ...” Ja.
- JILL: Ja, ”sen vi träffades senast”, så tittar man vilket datum det var, ”då har de här bra sakerna hänt kring ert barn och vi ser den här utvecklingen inom någonting”. Och det behöver inte vara stora saker. Vi föräldrar är lättköpta. Ge mig något bara så tar jag det alla gånger. Utan någonting så man känner att de här pedagogerna ser mitt barns utveckling och förflyttning även om det kanske är något litet, så man inte underskattar det. För att vi föräldrar är inte i skolan. De vet ju de här sakerna, men de kanske inte väljer att säga ... eller de tänker inte på att säga det just i det där mötet för de vet ju att det är så. Men *vi* vet inte det som kommer till skolan och inte är där på vardagen. Därför.
- ERIKA: Nej, de framsteg som ändå ... ja, ändå ska jag inte säga, men de framsteg som sker.
- JILL: Ja.
- ULRIKA: Mm. Jag känner också på något sätt att om man känner att det här, det fungerar verkligen inte, då får man kanske rannsaka sig själv lite och tänka jag kanske har gjort allt vad jag kan. Då kanske man måste lyfta det någon nivå. Jag

2019-05-20

kanske inte har de rätta förutsättningar för att klara av det här.

ERIKA: Att gå till den som är skolledare, eller?

ULRIKA: Ja, exakt. Så man får se över hela organisationen. För jag tror att nyckeln mycket är att man har en bra organisation bakom och en struktur.

ERIKA: Ja, ja. Vad har du för erfarenhet där då, tänker jag? Hur har det sett ut för dig som har gjort att det har funkat bra, tycker du?

ULRIKA: Ja, alltså jag ... att man har haft ett bra elevhälsoteam. Det är jätteviktigt. Och att man har också en väldigt stelbent gång, eller vad jag ska säga, att man verkligen vet att när någonting händer så går man tillväga på det här sättet.

ERIKA: Just det.

ULRIKA: Ja.

JILL: Att man har rutiner för det.

ULRIKA: Man har rutiner, ja. Att man inte själv börjar på sin egen kammare att trixa och fixa med någonting, utan att "vi går den här vägen för i slutändan så är det det bästa".

ERIKA: Mm, mm. Finns något att falla tillbaka på liksom?

ULRIKA: Ja, mm.

ERIKA: Just det. Ja, ja. Jätteintressant. Tusen tack.

ULRIKA: Och så whiteboarden då [skratt].

2019-05-20

ERIKA: Ja, just det, whiteboarden den är icke att förglömma [skratt].
Nej, precis.

ULRIKA: Nej [skratt].

ERIKA: Nej, men just det. För att åskådliggöra då, som du beskriver?

ULRIKA: Ja, jag tror att det är jätteviktigt.

ERIKA: Ja, precis. Men tusen tack, hörni. Jag tycker det har varit jätteintressant och det har också varit så konkret, vilket jag tänker är otroligt viktigt i den här frågan. Och som vi sa i inledningen, så är ju det här en debatt pågår. Ibland blir den väldigt högljudd och det är mycket fokus på det som inte fungerar. Så därför vill jag verkligen tacka er för att ni har tagit er tid för att komma hit och berätta om hur man *kan* få det att fungera och dela med er av era erfarenheter. Och förhoppningsvis så tänker jag att det finns både vårdnadshavare och lärare som lyssnar på det här som känner att ”nu fick jag med mig konkreta, praktiska bitar som jag kan göra och det är inte jättesvårt”. Och sen så tänker jag också just att ni också pekar på det där att vara transparent och att be om hjälp och visa på ”så här skulle jag önska att ni gjorde för att det ska funka bättre för oss i det här samtalet”.

ULRIKA: Mm, då känns det i alla fall som att man gör någonting.

ERIKA: Mm, precis. Tusen tack.

JILL: Tack så mycket.

ULRIKA: Tack för att vi fick komma.

2019-05-20

ERIKA: Och i nästa avsnitt i den här serien så kommer vi att få besök ifrån Tierps kommun. De kommer till oss för att berätta för oss om sitt arbete för att skapa trygg övergång mellan olika stadier och skolor.

PRESENTATÖR: Tack för att du lyssnat på Specialpedagogiska skolmyndighetens podd. Fler avsnitt kan du hitta på vår webbplats och där poddar finns. Om du vill veta mer om oss och vilket stöd vi erbjuder, gå in på vår webbplats